

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Heidi Suomela

LAINSÄÄDÄNNÖN ASETTAMAN
KORKOKATON VAIKUTUS
PIKA VIPPIYRITYSTEN TOIMINTAAN

Liiketalous
2018

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Heidi Suomela
Opinnäytetyön nimi	Lainsäädännön asettaman korkokaton vaikutus pikavippiyritysten toimintaan
Vuosi	2018
Kieli	suomi
Sivumäärä	44 + 6 liitettä
Ohjaaja	Harri Lehtimäki

Opinnäytetyön tarkoitus on tutkia lainsäädännön asettaman korkokaton vaikutusta pikavippejä tarjoavien yritysten toimintaan. Tutkimuksessa on mukana kuusi yritystä, jotka ovat toimineet alalla jo pidempään. Tutkimus on toteutettu tilinpäätösanalyysinä, jossa on käytetty yritysten tilinpäätöstietoja kuuden vuoden ajalta.

Teoriaosuus keskittyy tilinpäätökseen ja tilinpäätösanalyysiin. Siinä käydään läpi tilinpäätöksen sisältöä, tuloslaskelman ja taseen oikaisujen merkitystä ja tavoitteita. Myös työssä käytetyt tunnusluvut esitellään laskukaavoineen.

Tunnuslukuvertailu on tehty Navita-yritysmalliohjelmistolla. Vertailussa tutkitaan yritysten kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta ennen lakimuutoksen voimaan astumista sekä sen jälkeen. Tutkimuksen tuloksista on havaittavissa, että tunnusluvuissa, joissa on kyse ulkopuolisesta rahoituksesta, näkyy hetkellisiä viitteitä lakimuutoksen vaikutuksesta. Ratkaisevasti lakimuutos ei kuitenkaan ole vaikuttanut yhdenkään yrityksen toimintaan.

ABSTRACT

Author	Heidi Suomela
Title	The Impact of Legislation on the Activities of quickie loan Companies
Year	2018
Language	Finnish
Pages	44 + 6 appendices
Name of Supervisor	Harri Lehtimäki

The objective of the thesis was to study the impact of legislation on the activities of quickie loan companies. The study includes six companies that have been active in the industry for a long time. The study was carried out as a financial statement analysis using the financial statement of companies from the past six years.

The theory focuses on the financial statement and financial statement analysis. It reviews the content of the financial statement, the meaning and objectives of the income statement and balance sheet adjustments. The key figures used in the work are also presented with their calculation formulas.

The key figure comparison is based on Navita Enterprise Model Software. The comparison examines the profitability, rating and liquidity of the studied companies before and after the amendment to the law. From the results of the study it can be noted that the key figures for external funding show a momentary impact of the amendment to the law. However, the amendment to the law has not affected any the activities of the loan companies.

Keywords	financial statement, financial statement analysis, profitability, rating, liquidity, amendment to the law
----------	---

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO	8
1.1	Tutkimuksen tausta ja motivaatio	8
1.2	Tutkimuksen tavoitteet ja rajaukset	8
1.3	Tutkimuksen menetelmät ja aineisto	9
1.4	Tutkimuksen rakenne	9
2	TILINPÄÄTÖS	11
2.1	Tuloslaskelma	11
2.2	Tase	12
2.3	Rahoituslaskelma	14
2.4	Liitetiedot	16
2.5	Toimintakertomus	16
2.6	Vuosikertomus	17
2.7	Tilintarkastus	18
2.8	Konsernitilinpäätös	18
2.9	IFRS-tilinpäätös	19
3	TILINPÄÄTÖSANALYYSI	20
3.1	Tilinpäätöksen oikaiseminen	20
3.1.1	Tuloslaskelma	20
3.1.2	Tase	22
3.2	Tunnusluvut	23
3.2.1	Kannattavuus	23
3.2.1.1	Rahoitustulos	23
3.2.1.2	Sijoitetun pääoman tuotto	23
3.2.2	Vakavaraisuus	24
3.2.2.1	Omavaraisuusaste	24
3.2.2.2	Suhteellinen velkaantuneisuus	24
3.2.3	Maksuvalmius	25

3.2.3.1	Quick ratio	25
3.2.3.2	Current ratio	25
4	TUTKIMUKSEN TOTEUTUS.....	27
4.1	Toimiala	27
4.2	Yritykset.....	28
4.3	Lakimuutos	28
4.4	Tutkimusmenetelmät.....	29
4.5	Tutkimuksen rajaus ja aineisto.....	29
5	TUTKIMUSTULOKSET	30
5.1	Yritysten kannattavuudet	30
5.1.1	Rahoitustulos.....	30
5.1.2	Sijoitetun pääoman tuotto	31
5.2	Yritysten vakavaisuudet	33
5.2.1	Omavaraisuusaste.....	33
5.2.2	Suhteellinen velkaantuneisuus	34
5.3	Yritysten maksuvalmiudet	36
5.3.1	Quick ratio.....	36
5.3.2	Current ratio	37
6	YHTEENVETO	39
	LÄHTEET	42

LIITTEET

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Kululajikohtainen tuloslaskelmakaava	12
Kuvio 2. Taseen vastaavat	13
Kuvio 3. Taseen vastattavat	13
Kuvio 4. Suora rahoituslaskelma	14
Kuvio 5. Oikaistun kululajipohjaisen tuloslaskelman runko	21
Kuvio 6. Rahoitustulosprosentti	30
Kuvio 7. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti	32
Kuvio 8. Omavaraisuusaste	33
Kuvio 9. Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti	35
Kuvio 10. Quick ratio	36
Kuvio 11. Current ratio	38

LIITELUETTELO

LIITE 1. Yritys 1, tilinpäätös 2012-2016

LIITE 2. Yritys 2, tilinpäätös 2012-2016

LIITE 3. Yritys 3, tilinpäätös 2012-2016

LIITE 4. Yritys 4, tilinpäätös 2012-2016

LIITE 5. Yritys 5, tilinpäätös 2012-2016

LIITE 6. Yritys 6, tilinpäätös 2012-2016

1 JOHDANTO

Pikavipit ovat saavuttaneet suuren suosion tarjoamalla kuluttajille nopeaa ja helppoa rahaa korkeilla kustannuksilla. Tästä on seurannut kuluttajille maksuvaikeuksia ja velkakierteitä. Lainsäädäntö on puuttunut asiaan asettamalla korkokaton pikavipeille vuonna 2013.

Ennen lakimuutosta pikavippien korot olivat usein yli 1000 prosenttia. Lakimuutos määräsi alle 2000 euron pienlainoihin korkokaton, joka on viitekorko + 50 prosenttiyksikköä. Korkokatto pitää sisällään kaikki lainasta aiheutuvat kulut eli se on korkokatto lainan todelliselle vuosikorolle. (Financer 2017.)

1.1 Tutkimuksen tausta ja motivaatio

Työn tarkoituksena on tutkia onko lainsäädännön asettamalla korkokatolla ollut vaikutusta pikavippejä tarjoavien yritysten toimintaan. Samalla pohditaan myös muita mahdollisia syitä yritysten taloudellisten tilanteiden muutoksiin. Tutkimus toteutetaan tilinpäätösanalyysillä, jossa vertaillaan yritysten taloudellisia tunnuslukuja.

Taustalla vaikuttavat myös pikavippien suosio ja yleisyys. On mielenkiintoista nähdä saako yleinen oletamus pikavippiyritysten hyvästä menestyksestä tukea tilinpäätösanalyysistä.

1.2 Tutkimuksen tavoitteet ja rajaukset

Tutkimuksen tavoitteena on vertailla valittujen yritysten kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta oikaistujen tilinpäätöstietojen avulla. Tavoitteena on myös tehdä johtopäätöksiä näiden vertailutietojen perusteella sekä yritysten taloudellisista tilanteista ennen ja jälkeen lakimuutoksen että yritysten yleisestä menestyksestä.

Analysoitava ajanjakso on rajattu viiteen vuoteen, vuodesta 2012 vuoteen 2016. Tästä ajanjaksosta saadaan tietoa sekä ennen että jälkeen lakimuutoksen. Analysoitaviksi on valittu yrityksiä, joiden tarjoamia pikavippipalveluita löytyy

pikavippivelho.fi –sivustolta kymmenen suosituimman pikavipin joukosta. Yritykset ovat toimineet rahoitusallalla jo vuosia. Yli puolet yrityksistä ovat osa isompaa konsernia ja kaikilla yrityksillä on liiketoimintaa myös ulkomailla. Kolmannes yrityksistä on listattuna ulkomaisessa pörssissä.

1.3 Tutkimuksen menetelmät ja aineisto

Tutkimuksessa käytetään kvantitatiivista eli määrällistä tutkimusmenetelmää, joka perustuu täsmällisiin ja laskennallisiin menetelmiin. Tutkimuksessa analysoidaan pikavippiyritysten taloudellisia tunnuslukuja oikaistujen tuloslaskelmien ja taseiden perusteella.

Tutkimuksen aineistona on käytetty yritysten tilinpäätöstietoja vuosilta 2012-2016. Yritysten tilinpäätökset ovat peräisin Voitto+ -ohjelmasta. Koska ala on herkkä kritiikille, tutkimuksessa ei mainita yrityksiä nimeltä.

1.4 Tutkimuksen rakenne

Opinnäytetyön teoriaosuudessa kerrotaan tilinpäätöksestä ja tilinpäätösanalyysistä. Tilinpäätös –luvussa käydään läpi tilinpäätöksen sisältö eli minkälaisista osista tilinpäätös koostuu ja minkälaista informaatiota niistä tulee käydä ilmi. Tilinpäätösanalyysi –luvussa käsitellään tuloslaskelman ja taseen oikaisujen merkitystä ja tavoitetta. Luvussa esitellään myös valitut tunnusluvut laskukaavoineen ja merkityksineen.

Toteutus –luvussa esitellään ensin lakimuutoksen sisältö ja yritykset yleisellä tasolla. Luvussa kerrotaan myös tarkemmin valitusta tutkimusmenetelmästä, tutkimuksen rajauksista ja aineiston hankinnasta.

Tutkimustuloksissa analysoidaan yritysten kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta valittujen tunnuslukujen avulla. Tunnuslukuvertailu pylväsdiagrammeineen on tehty Navita-yritysmalliohjelmistolla.

Yhteenveto –luvussa käydään läpi analyysin perusteella tehdyt johtopäätökset lakimuutoksen vaikutuksista ja yritysten menestymisestä. Luvussa myös pohditaan, mistä kyseiset tulokset mahdollisesti johtuvat.

2 TILINPÄÄTÖS

Kirjanpitovelvollisen on laadittava jokaiselta tilikaudelta kirjanpitolain (1336/1997; KPL) 3:1:n tarkoittama tilinpäätös. Kirjanpitovelvollisia ovat osakeyhtiöt, kommandiittiyhtiöt, asunto-osakeyhtiöt, osuuskunnat, yhdistykset, säätiöt ja yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt. Tilinpäätöksen tavoite on antaa oikea ja riittävä kuva tuloksesta ja taloudellisesta asemasta. (KPL 3:2.1) (Kaisanlahti, Leppiniemi & Leppiniemi 2017, 15.)

2.1 Tuloslaskelma

Kirjanpitoasetuksessa on kaksi vaihtoehtoista tuloslaskelman kaavaa yrityksille, kululajikohtainen ja toimintakohtainen tuloslaskelma. Kululajikohtainen on ylivoimaisesti enemmän käytetty Suomessa. Lisäksi ammatinharjoittajille, aattelisille yhteisöille ja säätiöille sekä kiinteistöyhtiöille on omat kaavansa. (Salmi 2012, 47.)

Tuloslaskelma perustuu vähennyslaskuun, jossa liikevaihdosta vähennetään määrättyssä järjestyksessä liikevaihdon hankkimisesta aiheutuneet kulut. Tulos kertoo yrityksen koko toiminnan tuloksen määrättyltä ajanjaksolta. (Lindfors 2010, 35.)

Tuloslaskelmassa erien esittämisjärjestyksen ideana on taloudellinen etuoikeusjärjestys. Ensin vähennetään juoksevat kulut, jotka osallistuvat lähtökohtaisesti vain yhteen tulonhankintaprosessiin, esimerkiksi raaka-aineet ja työpalkat. Tämän jälkeen vähennetään useisiin tulonhankintaprosesseihin osallistuvien tuotannontekijöiden hankintamenot poistoina. Jäämä liikevoitto kertoo varsinaisen toiminnan menestyksellisyydestä. Liikevoiton alapuolella vähennetään omistajaan nähden etuoikeutetusti yrityksen tuloksesta osansa saavien osuudet eli rahoittajan saamat korvaukset ja verottajan saamat välittömät verot. Viimeinen rivi tuloslaskelmassa kertoo omistajalle jäävän osuuden tilikauden tuotoista, tilikauden voittoa tai tappiota. (Kaisanlahti ym. 2017, 104.)

<p>1. LIIKEVAIHTO</p> <p>2. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos</p> <p>3. Valmistus omaan käyttöön</p> <p>4. Liiketoiminnan muut tuotot</p> <p>5. Materiaalit ja palvelut</p> <p>6. Henkilöstökulut</p> <p>7. Poistot ja arvonalentumiset</p> <p>8. Liiketoiminnan muut kulut</p> <p>9. LIIKEVOITTO (-TAPPIO)</p> <p>10. Rahoitustuotot ja -kulut</p> <p>11. VOITTO (TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA</p> <p>12. Tilinpäätössiirrot</p> <p>13. Tuloverot</p> <p>14. Muut välittömät verot</p> <p>15. TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)</p>

Kuvio 1. Kululajikohtainen tuloslaskelmakaava (Finlex 2018.)

2.2 Tase

Kaikki kirjanpitovelvolliset laativat taseen saman peruskaavan mukaan. Tase kertoo yrityksen taloudellisen aseman tilinpäätöshetkellä. (Salmi 2012, 63.)

Tase jakaantuu vastaaviin ja vastattaviin. Vastaavan puolella yrityksen omaisuus on jaettuna pysyviin ja vaihtuviin vastaaviin. Vastattavan puolella on eriteltyä oma ja vieras pääoma. (Lindfors 2010, 48.)

<p>PYSYVÄT VASTAAVAT</p> <p>Aineettomat hyödykkeet</p> <p>Aineelliset hyödykkeet</p> <p>Sijoitukset</p> <p>VAIHTUVAT VASTAAVAT</p> <p>Vaihto-omaisuus</p> <p>Saamiset</p> <p>Rahoitusarvopaperit</p> <p>Rahat ja pankkisaamiset</p>

Kuvio 2. Taseen vastaavat. (Salmi 2012, 64.)

<p>OMA PÄÄOMA</p> <p>Osake-, osuus tai muu vastaava pääoma</p> <p>Ylikurssirahasto</p> <p>Arvonkorotusrahasto</p> <p>Käyvän arvon rahasto</p> <p>Muut rahastot</p> <p>Edellisten tilikausien voitto (tappio)</p> <p>Tilikauden voitto (tappio)</p> <p>TILINPÄÄTÖSSIIRTOJEN KERTYMÄ</p> <p>PAKOLLISET VARAUKSET</p> <p>VIERAS PÄÄOMA</p>

Kuvio 3. Taseen vastattavat. (Salmi 2012, 73.)

2.3 Rahoituslaskelma

Rahoituslaskelma on esitettävä, jos kirjanpitovelvollinen on julkinen osakeyhtiö, yksityinen osakeyhtiö tai osuuskunta, eikä se ole niin sanottu pieni kirjanpitovelvollinen. (Salmi 2012, 26.)

Rahoituslaskelma on kirjanpitovelvollisen tietyn tilikauden rahavirrat käsittävä laskelma, josta ilmenee varojen hankinta ja käyttö. Kirjanpitolautakunta on antanut yleisohjeen laskelman laatimisesta. Ohjeen tarkoitus on ohjata yrityksiä laatimaan rahoituslaskelma maksuperusteisesti siten, että se kuvaa kirjanpitoasetusten säännösten mukaisesti liiketoiminnan, investointien ja rahoituksen rahavirtoja. (Lindfors 2010, 104.)

Rahoituslaskelmasta on olemassa suora ja epäsuora malli. Epäsuora rahoituslaskelma poikkeaa suorasta vain liiketoiminnan rahavirran osalta. Suorassa mallissa aloitetaan saaduista maksuista ja epäsuorassa voitosta/tappiosta ennen satunnaisia eriä. Investointien ja rahoituksen rahavirta on sama molemmissa malleissa. (Lindfors 2010, 104-105.)

LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA:

Myynnistä saadut maksut

Liiketoiminnan muista tuotoista saadut maksut

Maksut liiketoiminnan kuluista

Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja

Maksetut korot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituskuluista

Saadut korot liiketoiminnasta

Saadut osingot liiketoiminnasta

Maksetut välittömät verot

Rahavirta ennen satunnaisia eriä

Liiketoiminnan satunnaisista eristä johtuva rahavirta (netto)

Rahavirtoina toteutuneet oman pääoman veloitukset/hyvitykset aikaisempien tilikausien kertaluonteisista tapahtumista

LIIKETOIMINNAN RAHAVIRTA (A)

<p>INVESTOINTIEN RAHAVIRTA:</p> <p>Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot Myönnetyt lainat Investoinnit muihin sijoituksiin Lainasaamisten takaisinmaksut Luovutustulot muista sijoituksista Saadut korot investoinneista Saadut osingot investoinneista Maksetut välittömät verot</p>
<p>INVESTOINTIEN RAHAVIRTA (B)</p> <p>RAHOITUKSEN RAHAVIRTA:</p> <p>Maksullinen oman pääoman lisäys Omien osakkeiden hankkiminen Omien osakkeiden myynti Lyhytaikaisten lainojen nostot Lyhytaikaisten lainojen takaisinmaksut Pitkäaikaisten lainojen nostot Pitkäaikaisten lainojen takaisinmaksut Maksetut korot ja maksut rahoituskuluista Maksetut osingot ja muu voitonjako Maksetut välittömät verot</p>
<p>RAHOITUKSEN RAHAVIRTA (C)</p> <p>Rahavarojen muutos (A+B+C) lisäys (+) / vähennys (-) Rahavarat tilikauden alussa Rahavarat tilikauden lopussa</p>

Kuvio 4. Suora rahoituslaskelma (Lindfors 2010, 105-106.)

2.4 Liitetiedot

Liitetiedot ovat itsenäinen osa tilinpäätöstä samalla tavalla kuin tuloslaskelma, tase ja rahoituslaskelmakin. Liitetietojen tulee antaa oikea ja riittävä kuva yrityksen tuloksesta ja taloudellisesta asemasta sekä selostus, jos yleisistä tilinpäätösperiaatteista on poikettu. (Salmi 2012, 84.)

Kirjanpitoasetuksen liitetietovaatimukset:

- tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot
- tuloslaskelmaa koskevat liitetiedot
- taseen vastaavia koskevat liitetiedot
- taseen vastattavia koskevat liitetiedot
- tuloveroja koskevat liitetiedot
- vakuudet ja vastuusitoumukset
- tilintarkastajan palkkiot
- lähipiiriliiketoimet
- liitetiedot henkilöstöstä ja toimielinten jäsenistä
- omistukset muissa yrityksissä
- konserniin kuuluvaa kirjanpitovelvollista koskevat liitetiedot. (Leppiniemi & Leppiniemi 2009, 167.)

2.5 Toimintakertomus

Toimintakertomus on tilinpäätökseen nähden erillinen asiakirja, jossa kuvataan toiminnan kehittymistä, taloudellista tilannetta sekä merkittävämpiä riskejä ja epävarmuustekijöitä. Toimintakertomuksessa esitetään tiedot olennaisista tapahtumista tilikaudella ja sen jälkeen, arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta. (Kaisanlahti ym. 2017, 45.)

Toimintakertomus täydentää ja selventää tilinpäätöstä. Siinä annetaan tietoja, jotka eivät käy ilmi muista tilinpäätösasiakirjoista. Keskeiset periaatteet toimintakertomuksessa ovat olennaisuus, johdonmukaisuus ja varovaisuus. (Lindfors 2010, 107.)

Kirjanpitolautakunta ei ole nimennyt yksittäisiä tietoja turhiksi eikä tällä tavoin rajoittanut toimintakertomuksessa esitettäviä tietoja. Tästä syystä toimintakertomus kuvastaa sen allekirjoittajien näkemystä toiminnasta ja sen kehityksestä. (Kaisanlahti ym. 2017, 131.)

2.6 Vuosikertomus

Vuosikertomus on yrityksen säännöllisesti julkaistava viesti yrityksen rahoittajille, julkiselle sanalle ja suurelle yleisölle. Sen vaikutus yrityksen julkiseen kuvaan on merkittävä. Vuosikertomuksessa esitetään tavallisesti yrityksen virallinen tilinpäätös, tuloslaskelma ja tase pyöristettyinä tuhansiin tai miljooniin euroihin liitetietojen ja toimintakertomuksen kanssa. (Salmi 2012, 88.)

Tavallisesti vuosikertomuksessa esitellään ensimmäisenä yritys toimialoineen, tavoitteineen, arvoineen ja visioineen, tietoja yrityksen historiasta ja senhetkiset avainluvut koskien muun muassa liikevaihtoa, tulosta ja henkilöstömäärää. (Leppiniemi & Leppiniemi 2009, 353-354.)

Vuosikertomus sisältää myös toimitusjohtajan katsauksen, joka on nimensä mukaisesti toimitusjohtajan laatima. Siinä kuvataan yrityksen strategiaa ja sen toteutumista, menestystä suhteessa odotuksiin ja toimintaympäristöä. Yleensä katsauksessa esitetään myös osinkopolitiikka, poikkeukselliset tilanteet, arvio tulevasta kehityksestä ja siihen vaikuttavista asioista. (Salmi 2012, 89.)

Oma kokonaisuutensa vuosikertomuksessa on sijoittajille tarkoitettu informaatio, tiedot osakkeenomistajille. Se sisältää muun muassa osakekurssi- ja osakevaihtotiedot, osakekohtaiset tunnusluvut, osakepääoman ja sen muutokseen liittyvät tiedot, johdon omistuksen, optio- ja muut kannustusjärjestelmät, hallinnointiperiaatteet ja sisäpiirisäännökset, osakeantivaltuudet ja omien osakkeiden osto- ja myyntivaltuudet, osinkopolitiikan, sijoittajaviestinnän periaatteet ja yhteyshenkilöt. (Salmi 2012, 90.)

2.7 Tilintarkastus

Laki säätelee tilintarkastusta. Sillä halutaan muun muassa nostaa tilintarkastuksen tasoa. Tilintarkastus käsittää kirjanpidon, tilinpäätöksen, toimintakertomuksen ja yrityksen hallinnon. Tilintarkastajan täytyy noudattaa hyvää tilintarkastustapaa. (Salmi 2012, 91.)

Tilintarkastusvelvollisuus koskee sekä yhteisöjä että säätiöitä. Pienet yhtiöt voivat toimia ilman tilintarkastajaa, paitsi jos yhtiö harjoittaa arvopaperikauppaa tai on holdingyhtiö. (Lindfors 2010, 118.)

Tilintarkastuksen päätehtävänä on omistajien vakuuttaminen siitä, että johto on antanut oikean ja riittävän kuvan yrityksen tilasta. Tilintarkastuksen tehtävä on myös herättää kysymyksiä jos on aihetta epäillä johdon toimineen toisin. Tilintarkastajan tehtävä on siis palvella ensisijaisesti omistajaa, mutta myös muita sidosryhmiä, jotka tarvitsevat taloudellista informaatiota yrityksestä. (Salmi 2012, 90.)

Tilintarkastuksen voi suorittaa vain tilintarkastuslaissa tarkoitettu HT-, KHT- ja JHT-tilintarkastaja. Tilintarkastajan tulee olla riippumaton, rehellinen, objektiivinen ja huolellinen. Lisäksi hänen tulee ylläpitää ammatillista pätevyyttään, huolehtia salassapitovelvollisuudesta ja käyttäytyä niin ettei saata ammattikuntaansa huonoon valoon. (Suomen tilintarkastajat 2017.)

2.8 Konsernitilinpäätös

Yhtiön on laadittava konsernitilinpäätös, jos sillä on määräysvalta toisessa yhtiössä. Määräysvalta syntyy, jos yhtiöllä on yli puolet omistetun yrityksen osakkeiden tuottamasta äänimäärästä tai omistavalla yrityksellä on oikeus nimittää tai erottaa enemmistö omistetun yhtiön hallituksesta. Myös pienet konsernit joutuvat tekemään konsernitilinpäätöksen, jos emoyhtiö jakaa osinkoa tai joku konserniin kuuluvista yhtiöistä on pörssi-yhtiö. (Lindfors 2010, 91-92.)

Konsernitilinpäätös laaditaan yhdistämällä emoyrityksen ja tytäryritysten tilinpäätökset. Konsernitilinpäätöstä ei voida johtaa kirjanpidosta yksittäisen

yrittäjien tilinpäätöksen tavoin vaan se laaditaan laskemalla konserniin kuuluvien yritysten erillistilinpäätökset yhteen. Konsernitilinpäätös sisältää konsernituloslaskelman, konsernitaseen, konsernirahoituslaskelman ja konserniliitetiedot. Konsernitoimintakertomusta ei laadita, vaan emoyrityksen tulee esittää konsernikokonaisuutta koskevia tietoja omassa toimintakertomuksessaan. (Leppiniemi & Kykkänen 2015, 112-113.)

2.9 IFRS-tilinpäätös

IFRS (International Financial Reporting Standards) on kansainvälinen tilinpäätöskäytäntö. IFRS-normisto on tilinpäätösinformaatiota sääntelevä säännöstö, johon kuuluu kymmeniä standardeja, niiden tulkintaohjeita ja teoreettinen viitekehys. Normisto koostuu kolmesta osasta: tilinpäätöksen laatimista ja esittämistä koskevista yleisistä perusteista, kansainvälisistä tilinpäätösstandardeista ja tulkintaohjeista. (Salmi 2012, 97-98.)

Erot suomalaisen käytännön ja IFRS:n välillä syntyvät kirjaamiskäytännössä, tulojen ja menojen arvostamisessa ja esittämistavassa. IFRS vaikuttaa sekä tuloslaskelmaan ja taseeseen että rahoituslaskelmaan ja liitetietoihin. Liiketoiminnan tulot ja menot eivät siis muutu käytettävän standardin mukaan vaan ainoastaan niiden esittämistapa, sillä kyseessä on laskentaperiaatteiden muutos. (Salmi 2012, 115.)

3 TILINPÄÄTÖSANALYYSI

Tilinpäätösanalyysi perustuu virallisten tilinpäätöstietojen sijaan oikaistuihin tietoihin, jolloin arvioinnin tulokset ovat luotettavimmat. Yritysten tilinpäätöstiedot on oikaistava vastaamaan todellista taloudellista tilannetta mahdollisimman hyvin. Tällöin muodostetaan oikaistut tuloslaskelma ja tase, joista tunnusluvut lasketaan ja joiden perusteella tehdään johtopäätökset. (Laitinen & Luotonen 1996, 34.)

Tilinpäätösanalyysillä arvioidaan yrityksen taloudellista tilaa päätöksentekoa varten. Päätöksiä tehtäessä yritystä verrataan muihin yrityksiin ja pääomamarkkinoiden asettamiin tavoitteisiin. Vahvuutena tilinpäätösanalyysissä on vertailtavuuden mahdollistaminen. Tilinpäätösanalyysi paljastaa myös yrityksen taloudellisen tilan eri ulottuvuudet esimerkiksi yrityksen kannattavuuden, kasvun ja liiketoiminnan riskit. (Kallunki 2014, 12-13.)

3.1 Tilinpäätöksen oikaiseminen

Kun halutaan saada täysin luotettava kuva yrityksen tilanteesta, pitää oikaistuun tuloslaskelmaa otettavien tuottojen ja kulujen vastata todellisia tuottoja ja kuluja. Myös oikaistussa taseessa olevan omaisuuden pitää silloin vastata sen todellista arvoa. Tilinpäätöslaskelmien oikaisuun liittyy olennaisesti myös niin sanottu tilikausioikaisu. Jos yrityksen tilikauden pituus on muu kuin 12 kuukautta, muutetaan tilinpäätösanalyysissä kaikki tuloslaskelman erät vuotuisiksi. Taseeseen ei tavata tehdä muutoksia. (Laitinen & Luotonen 1996, 34.)

3.1.1 Tuloslaskelma

Tuloslaskelman oikaisun tavoite on selvittää tulos, joka vastaa mahdollisimman hyvin säännöllisen, jatkuvan ja ennustettavan liiketoiminnan tulosta. Koska tarkastelukulma on erilainen, rivien järjestys poikkeaa jossain määrin kirjanpitoasetuksen mukaisesta ”virallisesta” tuloslaskelmasta. (Salmi 2012, 144-145.)

Oikaisun tekeminen on välttämätöntä vaikka tuloslaskelman oikaisussa ollaan aina tekemisissä oletusten ja arvioiden kanssa. Lukijan on tunnistettava ero virallisen tilinpäätöksen ”virallisen” ja ”oikean” tuloksen välillä, koska niiden sisältö on erilainen. Se ei kuitenkaan tarkoita että jompikumpi olisi väärä, vaan näkökulmat ovat erilaisia. (Salmi 2012, 151.)

LIKEVAIHTO (Sales)	Varsinaisen liiketoiminnan tuotot Liiketoiminnan rakennemuutokset saattavat muuttaa liikevaihdon sisältöä
Valmisteveraston muutos	Puolivalmisteiden ja valmiiden tuotteiden, joita yritys on jalostanut, varaston muutos
Valmistus omaan käyttöön	Ei tarvitse esittää, kulut voidaan aktivoida myös suoraan taseeseen Jos esitetään, esitetään myös kulut tuloslaskelmassa
Liiketoiminnan muut tuotot	Usein pysyvien vastaavien myyntivoittoja Kertaluonteiset ja olennaiset erät eliminoidaan
Aineiden, tarvikkeiden ja tavaroiden ostot	Bruttoperuste, korjataan varaston muutoksella vastaamaan liikevaihtoa Kiinteiden kulujen aktivointi mahdollista
Varaston muutos	Epäkuranttius ja markkinahinnat saattavat vaikuttaa Kiinteiden kulujen aktivointi mahdollista
Ulkopuolisten palveluiden ostot	Läheisesti liiketoimintaan liittyviä palveluita Ulkoistus saattaa nostaa tasoa kertaluonteisesti
Henkilöstökulut	Tarvittaessa tehtävä palkkakorjaus Eläkevastuut katettava kokonaisuudessaan
Liiketoiminnan muut kulut	Kertaluonteiset ja olennaiset erät eliminoidaan, esimerkiksi pysyvien vastaavien myyntitappiot, romutukset, vahingot
KÄYTTÖKATE (EBITDA)	Tulos lyhytvaikutteisten kulujen jälkeen Erityisen merkittävä rahoittajien näkökulmasta
Poistot ja arvonalentumiset	Suunnitelman mukaisten poistojen vastattava kuluvan omaisuuden todellista taloudellista pitoaika
LIIKETULOS (EBIT)	Liiketoiminnan tuloksen peruskivi Riippumaton rahoitusrakenteesta Oikaistuna vertailukelpoinen eri tilikausien ja toimialan eri yritysten välillä
Rahoitustuotot	Rahoitustoiminnan tuotot (korkotuotot, sijoitusten realisointivoitot) Varovaisuus edellyttää voittojen realisoitumista
Rahoituskulut	Rahoitustoiminnan kulut (korkokulut, sijoitusten realisointitappiot)

	Varovaisuuden vuoksi laskennalliset kurssitappiot huomioidaan
TULOS ENNEN VEROJA (PTP)	Kertoo kaudelta syntyneen tuloksen, josta yritystä verotetaan Jos kauden verot poikkeavat paljon veroprosentin mukaisesta, syy selvitettävä
Oikaistut tuloverot	Oikaistua tulosta vastaavat verot Liitetiedoista tarkistetaan verojen erittely
TILIKAUDEN VOITTO/TAPPIO	Tilikauden ”virallinen” tulos, yrityksen ja omistajan vaurastuminen/köyhtyminen Vaikuttaa oman pääoman muutokseen

Kuvio 5. Oikaistun kululajipohjaisen tuloslaskelman runko (Salmi 2012, 152.)

3.1.2 Tase

Taseen oikaisujen tarkoitus on eliminoida sellaiset vastaavien erät, joilla ei ole todellisuudessa tulontuottamiskykyä ja merkitä näkyviin sellainen olennainen varallisuus, jota ei ole merkitty taseeseen. Myös taseessa näkymättömät velat merkitään oikaistuun taseeseen niiden takaisinmaksuajankohdan mukaisesti. (Salmi 2012, 153.)

Taseen oikaisuja tehtäessä on huomattava, että oikaisut tehdään aina taseen molemmille puolille, jolloin vastaavien ja vastattavien yhtäsuuruus säilyy. Vastaavien puolelle tehtävien oikaisujen vastakirjaus tehdään yleensä vastattavien puolella kohtaan oman pääoman oikaisut. (Laitinen & Luotonen 1996, 37.)

Taseen oikaisu on yleensä paljon vaikeampaa, koska tilinpäätös ei tarjoa perusteita taseen oikaisun tekemiselle. Vaikeammaksi asian tekee vielä se, että ainakin IFRS-taseeseen on mahdollista merkitä varoiksi entistä enemmän sellaisia aineettomia hyödykkeitä, joiden tulontuottokyvystä ei ole varmuutta. Kun tällaisten erien poistonormit ovat väljät, saattaa yrityksen tase olla pahimmillaan kokoelma eriä, joiden tulontuottokyky on erittäin epävarma. Kassassa ja pankissa olevat varat ovat tässä suhteessa kaikkein helpoimmin arvostettavissa, koska niiden arvo on hyvin yksiselitteinen eikä niihin liity riskiä arvon menetyksestä. Taseen arvostusongelmia pyritään ratkaisemaan IFRS-tilinpäätösnormistolla nykyistä paremmin ja vähemmän tulkinnanvaraisesti. (Salmi 2012, 157.)

3.2 Tunnusluvut

Tunnusluvun tarkoitus on tiivistää yhteen lukuun tilinpäätöksestä saatu informaatio. Koska tunnusluku lasketaan yleensä suhdelukuna, voidaan sen avulla verrata erikokoisia yrityksiä keskenään. Tunnuslukuanalyysin tarkoitus on laskea oikaistuista tuloslaskelmasta, taseesta ja rahavirtalaskelmasta tunnuslukuja ja tehdä niiden perusteella johtopäätöksiä yrityksen taloudellisista toimintaedellytyksistä. (Salmi 2012, 257-258.)

3.2.1 Kannattavuus

Kannattavuudella tarkoitetaan yleisesti sijoitetulle pääomalle saatavaa tuottoa. Yrityksen kannattavuutta arvioitaessa voidaan erottaa kaksi lähestymistapaa sen mukaan, tarkastellaanko kannattavuutta yritykseen sijoitetun koko pääoman vai ainoastaan oman pääoman näkökulmasta. (Laitinen & Luotonen 1996, 45.)

3.2.1.1 Rahoitustulos

Rahoitustulos on pääasiassa rahoittajien käyttämä tunnusluku. Rahoitustulos kertoo yrityksen varsinaisen liiketoiminnan tuottaman tulorahoituksen. Se kuvastaa yrityksen kykyä suoriutua varsinaisen liiketoiminnan tuotoilla lainojen lyhennyksistä, käyttöpääoman lisäyksestä ja investointien omarahoituksesta. Yrityksen pitäisi pystyä kattamaan myös omistajien voitonjakotarpeet rahoitustuloksella. (Alma talent 2018a.)

Laskusääntö

Rahoitustulos = nettotulos + poistot ja arvonalentumiset

Rahoitustulos-% = $100 * \text{rahoitustulos} / \text{liikevaihto}$

3.2.1.2 Sijoitetun pääoman tuotto

Yksi tärkeimmistä tilinpäätösanalyysin tuottamista tunnusluvuista on sijoitetun pääoman tuotto prosentti. Tunnusluku mittaa yrityksen suhteellista kannattavuutta eli sitä tuottoa, joka on saatu yritykseen sijoitetulle korkoa tai muuta tuottoa

vaativalle pääomalle. Sijoitetun pääoman tuotossa yrityksen tulos suhteutetaan sen saamiseksi tarvittuihin resursseihin eli yrityksen sitomaan pääomaan. (Balance consulting 2017a.)

Laskusääntö

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto-\%} = 100 * (\text{nettotulos} + \text{rahoituskulut} + \text{verot (12kk)}) / \text{sijoitettu pääoma keskimäärin}$$

3.2.2 Vakavaraisuus

Vakavaraisuus tarkoittaa yrityksen rahoitusrakenteen terveyttä siitä näkökulmasta, ettei vieraan pääoman osuus ole liian hallitseva. Vieraan pääoman hallitsevuus saa vakavaraisuuden mittaamisessa erilaisen sisällön lähestymistavasta riippuen. (Laitinen & Luotonen 1996, 49.)

3.2.2.1 Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste mittaa yrityksen vakavaraisuutta, tappionsietokykyä ja kykyä selvitä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Luvun arvo kertoo kuinka suuri osa yhtiön varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Korkea omavaraisuusaste kertoo liiketoiminnan vakaasta pohjasta. (Balance consulting 2017b.)

Laskusääntö

$$\text{Omavaraisuusaste-\%} = 100 * \text{omat varat} / (\text{oikaistun taseen loppusumma} - \text{tehtyyn työhön perustuvat ennakkomaksut})$$

3.2.2.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellisella velkaantuneisuudella mitataan yrityksen velkojen suhdetta toiminnan laajuuteen. Korkea suhteellinen velkaantuneisuus edellyttää yritykseltä hyvää ja vakaata käyttökatetta, jotta yritys selviää lainojen hoidosta. (Alma talent 2018b.)

Laskusääntö

Suhteellinen velkaantuneisuus-% = $100 * \text{oikaistun taseen velat} / \text{liikevaihto}$
(12kk)

3.2.3 Maksuvalmius

Yrityksen maksuvalmius tarkoittaa käytettävissä olevan rahoituksen riittävyyttä maksuvelvoitteiden maksamiseen. Jos käytettävissä oleva rahoitus ei riitä, on yritys maksuvalmiusvaikeuksissa. Mitä enemmän yrityksellä on rahoitusta suhteessa maksuvelvoitteisiin, sitä parempi maksuvalmius eli likviditeetti sillä on. Jos yrityksen rahoitus ei riitä maksuvelvoitteiden hoitamiseen, se ei voi jatkaa toimintaansa entiseen tapaan vaikka kannattavuus olisikin hyvä. (Laitinen & Luotonen 1996, 47.)

3.2.3.1 Quick ratio

Quick ratio mittaa yrityksen kykyä selvitä lyhytaikaisista veloista nopeasti rahaksi muutettavilla omaisuuserillä. Tunnusluvulla mitataan yrityksen kassavalmiutta ja rahoituspuskurien tilaa. Rahoituspuskurit eivät saa olla liian pienet, koska muuten yrityksellä ei ole käytettävissä varoja mahdollisiin yllättäviin menoihin. Jos yrityksen tulorahoitus on runsas ja vakaa, yritys tulee toimeen myös pienemmällä rahoituspuskurilla. (Balance consulting 2017c.)

Laskusääntö

Quick ratio = $(\text{Lyhytaikaiset saamiset} + \text{rahat ja pankkisaamiset} + \text{rahoitusarvopaperit}) / (\text{lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{lyhytaikaiset saadut ennakkomaksut})$

Current ratiolla mitataan yrityksen maksuvalmiutta ja rahoituspuskuria tilinpäätöshetkellä. Ideana on verrata nopeasti rahaksi muutettavien erien suhdetta lyhytaikaisiin velkoihin. Maksuvalmius tarkoittaa yrityksen kykyä selvitä maksuista ajallaan ja edullisimmalla tavalla. Hyvästä maksuvalmiudesta kertoo

esimerkiksi kassa-alennusten hyödyntäminen ja huonosta maksuvalmiudesta maksuhäiriöt, erääntyneet maksut ja viivästyskorot. (Balance consulting 2017d.)

Laskusääntö

Current ratio = (Vaihto-omaisuus + lyhytaikaiset saamiset + rahat ja pankkisaamiset + rahoitusomaisuusarvopaperit) / lyhytaikainen vieras pääoma

4 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa esitellään lakimuutoksen sisältö, toimiala ja yritykset yleisellä tasolla. Luvussa kerrotaan myös tarkemmin tutkimusmenetelmästä, tutkimuksen rajauksesta ja tutkimusaineistosta.

4.1 Toimiala

Ensimmäiset pikavipit myönnettiin suomalaisille vuonna 2005. Silloin kuluttajilla oli ensimmäistä kertaa mahdollisuus saada rahaa vain minuuttien sisällä hakemuksen lähettämisestä. (Ferratum 2018.)

Kaikille pikavipeille on yhteistä, että niillä saa pienen lainan helposti ja nopeasti ilman takuita ja takauksia. (Taloussuomi 2018). Pikavippien etuna on myös se, että kuluttajan ei tarvitse perustella pikavippiyritykselle rahantarvettaan. Myös houkuttelevat tarjoukset uusille asiakkaille, kuten ilmaiset ensilainat tai lyhennysvapaat kuukaudet, ovat pikavippien valtti. (Pikavipit 2018).

Pikavippiyrityksiä alkoi tulla markkinoille valtavasti vuonna 2006. Vähitellen markkinoilta ovat poistuneet pienet ja epäluotettavat toimijat. Nykyään kaikki uudet pikavipit käyvät läpi tiukan byrokraattisen seulan, joten epäluotettavia toimijoita ei markkinoilla enää pääse. (Pikavipit 2018.)

Ala on kasvanut ja muuttanut muotoaan räjähtävällä vauhdilla ja toimiala elää jatkuvassa muutoksessa tälläkin hetkellä. (Ferratum 2018). Ja vaikka ala onkin kokoluokaltaan hyvin marginaalinen, on Suomessa toiminut parhaimmillaan lähes sata alan yritystä. Eikä suomalaiset yritykset jää alalla toimivien isojen ulkomaisten yritysten varjoon. (Taloussuomi 2018.)

Vaikka tulevaisuuden muutosten ennustaminen käy koko ajan vaikeammaksi, pikalainojen poistuminen markkinoilta kokonaan näyttää äärimmäisen epätodennäköiseltä. Sääntelyllä ikäviä lieveilmiöitä on saatu osittain kuriin, joten uudet markkinoille tulevat pikavipit saattavat olla yhä säännöstellympiä. Tämä voi johtaa pikalainojen määrän laskuun, joka ei välttämättä ole huono asia, vaan voisi

myös tarkoittaa että pikalainabisnes on saavuttamassa tasapainoa. Se taas tietäisi vakautta kaikille osapuolille ja hallitumpaa velanhoitoa kuluttajille. (Vippi 2018.)

4.2 Yritykset

Jokainen tutkimuksen yrityksistä on toiminut alalla useampia vuosia, vanhimmat vuodesta 2005 asti. Yhteinen piirre yrityksillä on, että heillä on tarjota kuluttajille useampia vaihtoehtoja pikavipeistä tai luottotileistä. Palveluiden ikäraajat vaihtelevat 18 ja 21 vuoden välillä. Tarjolla on myös yrityksille suunnattuja lainapalveluita. (Pikavippivelho 2018.)

Valitut yritykset ovat isoja toimijoita alalla. Yritysten suuruutta on mitattu ja vertailtu keskenään liikevaihdon, taseen loppusumman ja henkilöstön perusteella. Yritysten liikevaihdot ovat miljoonaluokkaa, ja ne ovat kasvaneet vuosien 2014-2016 aikana. (Finder 2018).

Neljä tutkimukseen valituista kuudesta yrityksistä on osa isompaa konsernia. Jokaisella yrityksellä on toimintaa myös muualla kuin vain Suomessa. Kyseisistä yrityksistä kaksi on listattuna ulkomaisessa pörssissä. (Yritysten omat kotisivut 2018.)

4.3 Lakimuutos

Vuonna 2013 säädetty lakimuutos määräsi kaikkiin alle 2000 euron lainoihin korkokaton, joka on viitekorko + 50 prosenttiyksikköä. Tämä korkokatto käsittää kaikki lainasta aiheutuvat kulut eli se on korkokatto lainan todelliselle vuosikorolle. Vuosikorkoon lasketaan mukaan avausmaksu, nostopalkkio ja vuosimaksu. Lisäksi kaikki laina-asioita koskevat maksulliset tekstiviestit kiellettiin. Myös luotonantajan täytyy selvittää entistä tarkemmin hakijan luottokelpoisuus. Korkokatto teki useiden yritysten liiketoiminnasta kannattamatonta. Jopa 60 yritystä joutui lopettamaan toimintansa tai muuttamaan toimintaperiaatettaan. (Financer 2017.)

Koska korkokatto koskee alle 2000 euron lainoja, on lainasummia korotettu ja laina-aikoja venytetty jopa vuosien mittaisiksi. Yritykset tarjoavat pikavippien

rinnalla nyt joustoluottoja ja vertaislainoja. Ideana on että kuluttajat eivät ota enää kappalemääräisesti useita luottoja vaan harvempia ja isompia. (Yle 2016.)

Yritykset kiertävät lakipykälää myöntämällä hakijalle yli 2000 euron luottotilin, jota korkokattolaki ei koske. Tämä toimintatapa on ollut ahkerassa käytössä vuoden 2013 jälkeen. Sitä varten on tulossa uusi lakimuutos, joka mahdollisesti astuu voimaan vuoden 2018 aikana. (Lantti 2017.)

4.4 Tutkimusmenetelmät

Tutkimusmenetelmänä on käytetty määrällistä eli kvantitatiivista tutkimusmenetelmää. Siinä korostetaan yleispäteviä syyn ja seurauksen lakeja, jonka taustalla on niin kutsuttu realistinen ontologia, minkä mukaan todellisuus rakentuu objektiivisesti todettavista asioista. (Hirsjärvi, Remes & Sajavaara 2005, 130.)

Keskeistä kvantitatiivisessa tutkimuksessa on aineiston saattaminen tilastollisesti käsiteltävään muotoon, sekä päätelmien teko havaintoaineiston tilastolliseen analysointiin perustuen. (Hirsjärvi ym. 2005, 131).

4.5 Tutkimuksen rajaus ja aineisto

Tutkimuksen ajanjakso on rajattu viiteen vuoteen, vuodesta 2012 vuoteen 2016. Kyseisestä ajanjaksosta saadaan informaatiota sekä ennen että jälkeen lakimuutoksen, joka tuli voimaan kesäkuussa 2013.

Yritykset on valittu sen perusteella että jokin heidän pikavippipalveluista on listattuna Pikavippivelho.fi -sivustolla kymmenen suosituimman pikavipin joukkoon.

Tutkimuksen aineistona on käytetty valittujen yritysten tilinpäätöstietoja vuosilta 2012-2016. Tilinpäätöstiedot ovat peräisin Voitto+ -ohjelmasta.

5 TUTKIMUSTULOKSET

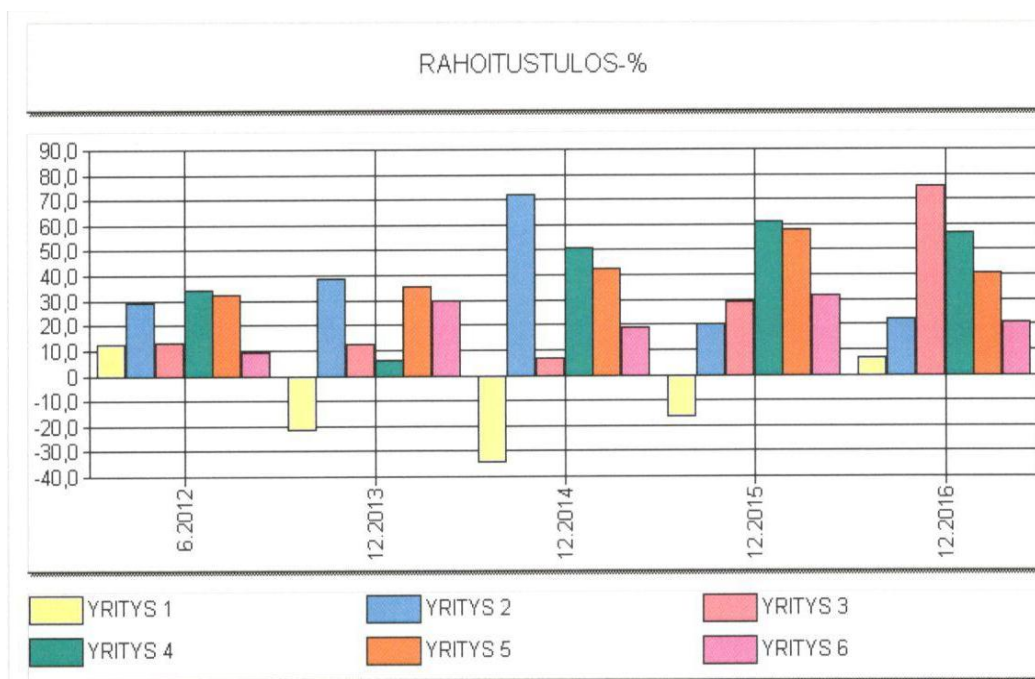
Luvussa tarkastellaan yritysten kannattavuutta, vakavaraisuutta ja maksuvalmiutta, jokaista kahdella eri tunnusluvulla.

5.1 Yritysten kannattavuudet

Yritysten kannattavuutta on mitattu rahoitustuloksella ja sijoitetun pääoman tuotolla.

5.1.1 Rahoitustulos

Yrityksen tulisi kyetä saamaan positiivinen rahoitustulos lyhyelläkin aikavälillä. Negatiivinen rahoitustulos on yleensä merkki siitä, että yritys on joutunut kattamaan juoksevia kulujaan lisävelalla tai purkamalla likvideettiään. Myöskään lainojen lyhennyksiin ja voitonjakoon ei tällöin riitä tulorahoitusta. Luvun tulkinnassa on huomioitava, että rahoitustulos ei kuvaa yhtiön kassavirtaa, koska rahoitustulokseen sisältyy useita ei-kassatapahtumia, esimerkiksi varaston muutokset ja erilaiset jaksotukset. (Alma talent 2018a.)

Kuvio 6. Rahoitustulosprosentti

Yritysten rahoitustuloksissa on suuria vaihteluita sekä katsottaessa yhden yrityksen tuloksia vuosittain että vertailtaessa yritysten tuloksia keskenään. Tarkasteltaessa vuotta 2013, jolloin lakimuutos astui voimaan, Yrityksillä 1 ja 4 on rahoitustulos notkahtanut huomattavasti, Yrityksellä 1 jopa miinuksen puolelle. Tästä ei kuitenkaan voida tehdä vielä mitään johtopäätöksiä tai yleistyksiä.

Yrityksen 1 rahoitustulos pysyy miinuksella kolme peräkkäistä vuotta. On epätodennäköistä, että se olisi seurausta lakimuutoksesta. Syytä negatiivisiin tuloksiin voi vain arvailla, koska tämän alan yritykset jakavat tietojään harkiten.

Yrityksen 4 rahoitustulos on pysynyt laskusta huolimatta plussalla. Jos lasku on seurausta lakimuutoksesta, on yritys saanut toiminnan pysymään tuottoisana todennäköisesti yrityksille suunnattujen lainojen avulla, jotka ovat suurempia kuin pikavipit.

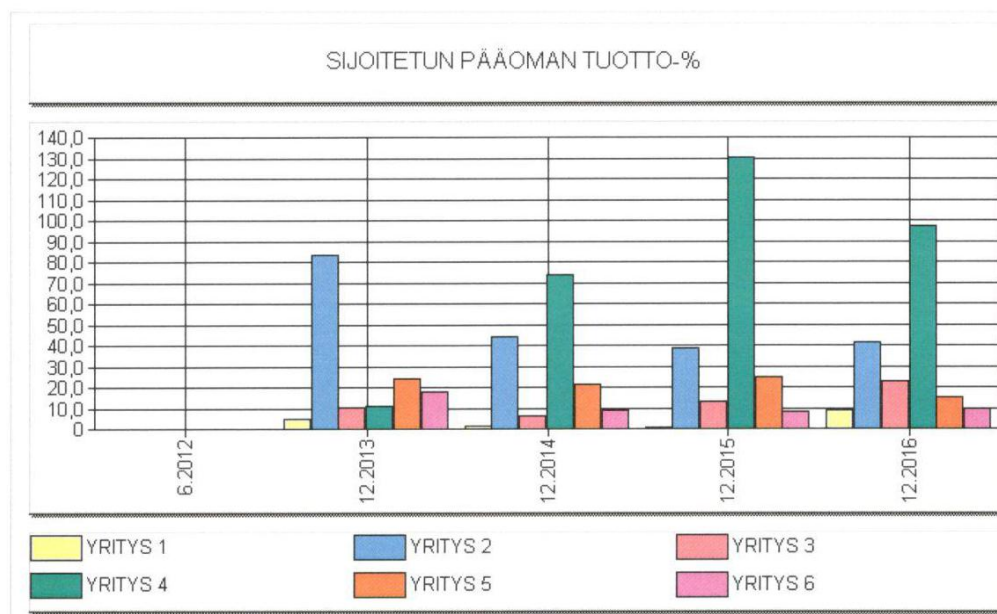
Yrityksellä 2 on huima nousupiikki vuonna 2014. Tämä johtunee yrityksen tekemistä yhteistyösopimuksista kyseisenä vuonna.

Yrityksellä 3 on rahoitustulos pysynyt kyseisellä ajanjaksolla tasaisena aina vuoteen 2016 asti, jolloin tuloksessa on havaittavissa hurja nousu. Yritys on silloin uudistanut asiakaspalveluansa, joka on varmasti tavoitettavuutensa ja helppoutensa ansiosta houkutellut uusia asiakkaita.

Yritykset 5 ja 6 ovat suurimmat valituista yrityksistä ja molemmat ovat osa konsernia. Näiden toiminnassa ei ole havaittavissa mitään mullistuksia tai poikkeavuuksia. Molemmilla ajanjakso on ollut tasaista. Pieniä nousuja ja laskuja on, kuten normaalissa liiketominnassa aina.

5.1.2 Sijoitetun pääoman tuotto

Sijoitetun pääoman vähimmäistuottona pidetään yrityksen vieraalle pääomalle maksamaa korkoa. Sekä omalle pääomalle että lainapääomalle tulisi saada vähintään rahamarkkinoilla vallitsevan korkotason mukainen tuotto. Hyvällä kannattavuustasolla toimivan yrityksen sijoitetun pääoman tuoton tulisi kuitenkin nousta selvästi lainakorkoja suuremmaksi. (Balance consulting 2017a.)

Kuvio 7. Sijoitetun pääoman tuottoprosentti

Sijoitetun pääoman tuotto on hyvällä tasolla kaikilla muilla yrityksillä paitsi Yrityksellä 1. Samaisella yrityksellä on rahoitustulos ollut miinuksella, kuten myös nettotulos, joka vaikuttaa sekä rahoitustuloksen että sijoitetun pääoman tuoton laskentaan. Jos yrityksen tulokset ovat miinuksella, se ei pysty tuottamaan tarpeeksi sijoitetulle pääomalle.

Ohjeellisen viitearvon mukaan yli 15% tulos on erinomainen. Yrityksillä 2 ja 4 tulokset ovat huomattavasti enemmän kuin erinomaisen alaraja. Tähän vaikuttanee ainakin se, että molemmat yritykset ovat toimineet alalla yli kymmenen vuotta ja ne ovat laajentaneet toimintaansa nopeasti ympäri maailmaa. He ovat myös mainostaneet ainakin Suomessa palveluitaan televisiossa ja radiossa, mikä vaikuttaa myös laajan asiakaspiirin saavuttamisessa, joka taas tuo yritykselle lisää tuottoa.

Mielenkiintoista on se, että kaikilla yrityksillä vuosi 2014 on ollut huonompi kuin vuosi 2013. Tämä voisi hyvinkin johtua lakimuutoksesta. Koska lakimuutos astui voimaan vuoden 2013 kesäkuussa, voisi vaikutukset näkyä vasta seuraavana vuonna.

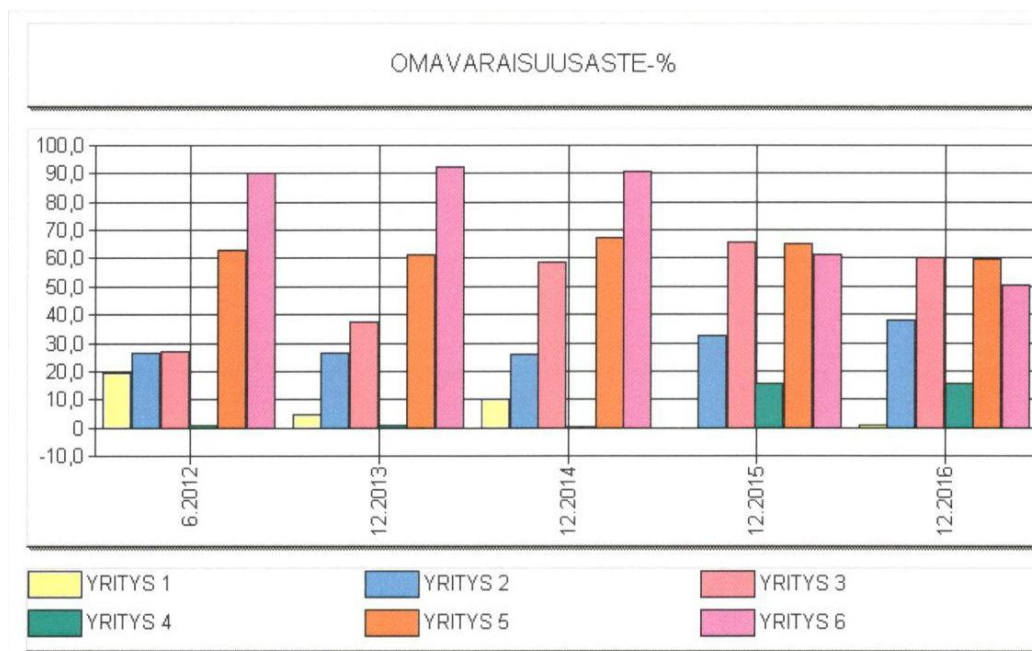

5.2 Yritysten vakavaisuudet

Vakavaraisuuden tunnusluvuiksi on valittu omavaraisuusaste ja suhteellinen velkaantuneisuus.

5.2.1 Omavaraisuusaste

Omavaraisuusaste kertoo kuinka paljon varallisuudesta on rahoitettu omalla pääomalla. Yli 50 prosentin arvoa pidetään erinomaisena. Usein nuoret yritykset ovat velkaantuneempia, jolloin niiden omavaraisuus on alhaisempi. Yritys tulee toimeen matalalla omavaraisuudella, jos kannattavuus on kohtuullinen ja vakaa, eikä tappiota synny. (Balance Consulting 2017b.)

Kuvio 8. Omavaraisuusasteprosentti

Yrityksellä 1 on selviä vaikeuksia taloutensa kanssa. Omavaraisuus on heikko, eikä kannattavuudestakaan ole apua, koska se on myös heikko. Yritys on osa konsernia ja velkarahoitus voi olla myös konsernin sisäistä, jonka vuoksi yritys mahdollisesti vielä pystyy jatkamaan toimintaansa.

Yrityksien 2 ja 3 omavaraisuusasteet ovat hyvä esimerkki yritysten rahoitusrakenteiden kehityksestä oikeaan suuntaan. Yritykset ovat pystyneet kasvattamaan omaa pääomaansa ja lainarahoituksen tarve on pienentynyt. Näin

yritysten omavaraisuudet ovat kasvaneet tasaisesti aina hyvälle ja erinomaiselle tasolle.

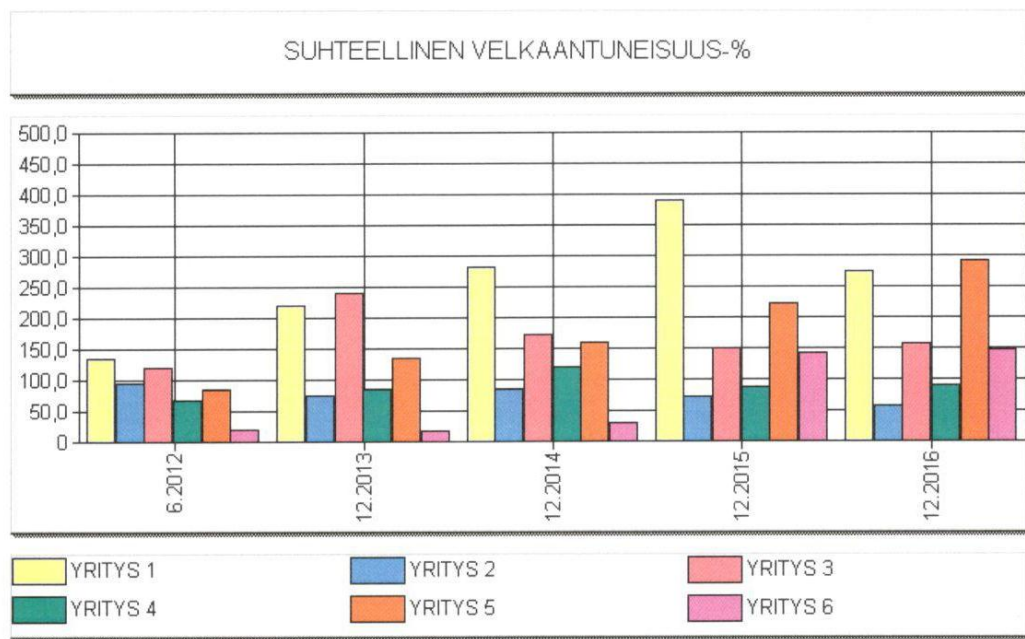
Yrityksellä 4 ei ole hyvä omavaraisuusaste, mutta yritys tulee toimeen todennäköisesti sen vuoksi kun kannattavuus on erinomainen. Mahdollinen syy lainarahaan turvautumiseen on yrityksen toiminnan kasvattaminen maailmanlaajuiseksi.

Yrityksen 5 omavaraisuus on erinomaisella tasolla. Yrityksellä on takana jo pidempi historia, joten yrityksen rahoitusrakenteen kehitystä ei näy enää tällä ajanjaksolla.

Yrityksellä 6 on erinomainen omavaraisuusaste. Vuoden 2013 jälkeen on huomattava lasku, mutta luku pysyy kuitenkin erinomaisena. Laskuun voisi olla syynä lakimuutos, koska yrityksessä ei ole tapahtunut muutoksia kyseisenä vuonna. Yritys on saattanut joutua turvautumaan ulkopuoliseen rahoitukseen, saadakseen toimintansa pysymään kannattavana. Tämä ei kuitenkaan ole horjuttanut oman pääoman osuutta toiminnan suurimpana rahoittajana.

5.2.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellisen velkaantuneisuuden avulla voidaan yritykselle johtaa viitteellinen käyttökatevaade vieraan pääoman hoitovelvoitteiden kautta. Luvulla ei ole selkeitä ohjearvoja. Jos suhteellinen velkaantuneisuus on 100 prosenttia, se tarkoittaa että yrityksellä on yhtä paljon velkaa kuin liikevaihtoa. (Alma talent 2018b.)

Kuvio 9. Suhteellinen velkaantuneisuusprosentti

Ensimmäinen huomio on se, että Yrityksellä 3 velkahuippu on ollut vuonna 2013. Muilla yrityksillä velka on noussut vuodesta 2013 vuoteen 2014. Tämä viittaisi vahvasti lakimuutoksen aiheuttamaan paineeseen yritysten mahdollisuudesta jatkaa toimintaansa. Pääasiassa yrityksillä on enemmän velkaa kuin liikevaihtoa.

Yrityksellä 1 velkaa on paljon, mikä sopii hyvin aiemmin muodostuneeseen kuvaan yrityksen tilasta. Yrityksen tilanne on kuitenkin tunnuslukujen valossa elpymään päin. Viimeisimpänä tarkasteltavista vuosista molemmat kannattavuuden tunnusluvut ovat nousseet, kuten myös omavaraisuusaste. Ja vastaavasti suhteellinen velkaantuneisuus on laskenut.

Yritykset 2 ja 3 olivat malliesimerkit omavaraisuuden osalta. Näillä yrityksillä myös velat ovat pysyneet tasaisina ja maltillisina.

Yritys 4 ei ole joutunut rahoittamaan toimintaansa suurilla lainoilla. Myöskään yrityksen omavaraisuusaste ei ole korkea. Yrityksellä on kannattavuuden tunnusluvut hyviä, varsinkin sijoitetun pääoman tuotto, mikä viittaisi siihen, että yritys pyörii sijoitetulla rahoituksella ja pystyy myös maksamaan sijoituksille hyvää tuottoa.

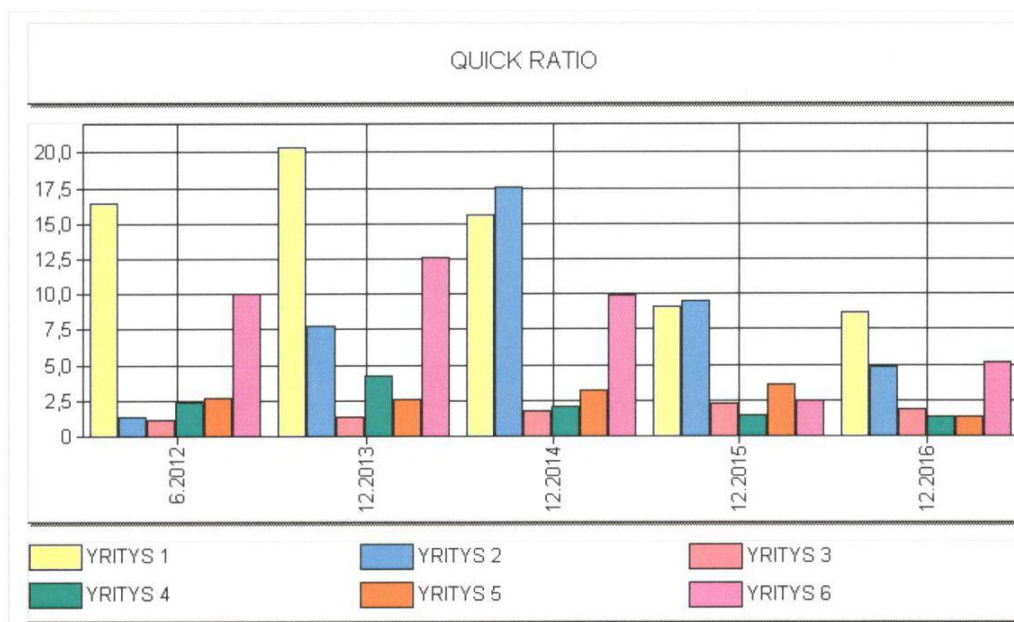
Yrityksillä 5 ja 6 suhteellinen velkaantuneisuus on noussut koko ajanjakson ajan ja vastaavasti omavaraisuus on laskenut, vaikkakin pysyneet erinomaisella tasolla. Yritykset ovat ilmeisen hyvin toimeentulevia, vaikka ovat joutuneet turvautumaan lainarahoitukseen.

5.3 Yritysten maksuvalmiudet

Yritysten maksuvalmiutta mitataan tunnusluvuilla quick ratio ja current ratio.

5.3.1 Quick ratio

Tunnusluvun suositusarvo on 1, jolloin yrityksen rahoitusomaisuus kattaa kokonaan lyhytaikaisten velkojen määrän. Luvun tulkinnassa on hyvä tarkastella myös yrityksen pääomarakennetta. Tunnusluku kuvaa yrityksen rahoituspuskuria vain tilinpäätöshetkellä eli se on vain yhden päivän arvo. Monet pörssiyritykset hoitavat maksuvalmiuttaan valmiusluottojen avulla, jolloin taseesta laskettu maksuvalmiusarvo ei anna oikeaa kuvaa yrityksen todellisesta maksuvalmiudesta. (Balance consulting 2017c.)

Kuvio 10. Quick ratio

Jokaisella yrityksellä arvo on yli suositusarvon 1 eli rahoitusomaisuus kattaa lyhytaikaiset velat kokonaisuudessaan. Viitteellisten ohjearvojen mukaan yli 1,5 arvo on erinomainen, johon myös kaikki yritykset pääsääntöisesti yltävät.

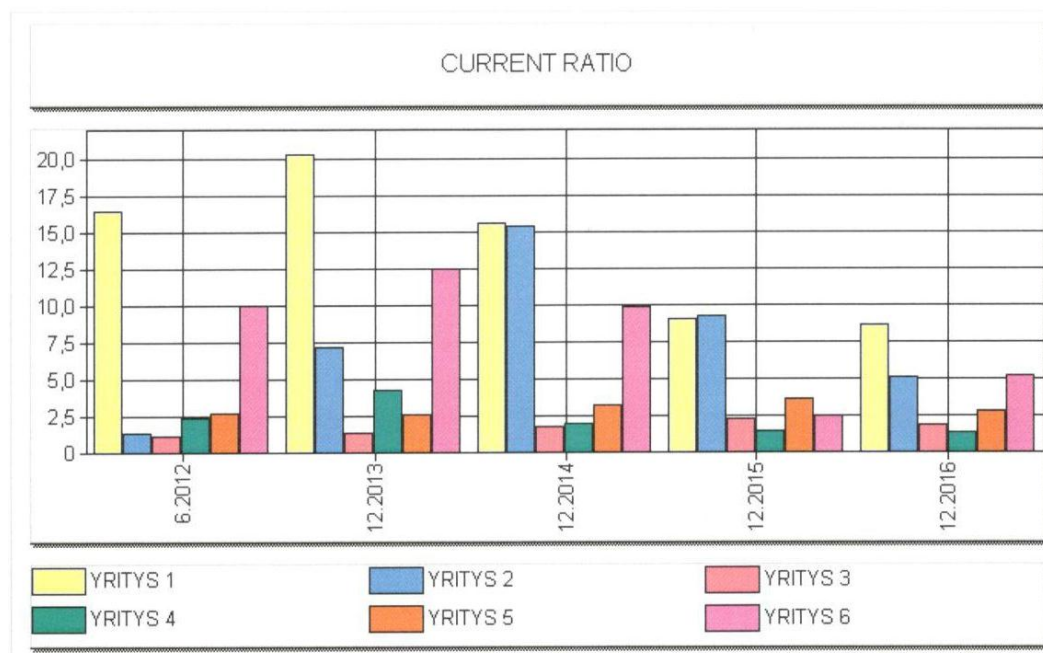
Yrityksien 3, 4 ja 5 arvoja voisi kuvailla normaaleiksi. Ne pysyttelevät tasaisesti hyvissä ja erinomaisissa arvoissa ilman suuria vaihteluita.

Kolmen muun yrityksen arvot ovat omaa luokkaansa. Erityisesti yrityksen 1 maksuvalmiuden ajattelisi olevan heikko, koska yrityksen muut tunnusluvut viittaavat yrityksen olevan taloudellisesti heikossa tilassa. Mutta yrityksen arvot ovat reippaasti yli erinomaisen rajan, aina jopa yli 20. Myös yrityksillä 2 ja 6 on erittäin korkeita arvoja, muutamien niin sanottujen normaalien arvojen lisäksi.

Yksi todennäköinen syy korkeisiin lukemiin on se, että yritysten toimiala on sellainen ettei niillä ole varastoa. Yrityksien, joilla sitoutuu runsaasti pääomaa varastoihin, on vaikea päästä tällaisiin lukemiin. Toinen syy suuriin arvoihin on se, että kyseessä on vain yhden päivän arvo. Näiden lisäksi yrityksen 1 erinomaiset arvot voivat johtua myös siitä että se on pörssi-yhtiö, joka on voinut hoitaa maksuvalmiuttaan valmiusluotoilla.

5.3.2 Current ratio

Current ration tarkasteluperspektiivi on hieman pitempi kuin quick ratiossa. Siinä yrityksen vaihto-omaisuus luetaan myös nopeasti rahaksi muutettaviin eriin. Myös current ration tulkinnassa on hyvä tarkastella yrityksen pääomarakennetta. Current ratiolla voidaan arvioida sekä yksittäisen yrityksen että saman toimialan yritysten maksuvalmiuden tilaa ja kehitystä. Lisäksi tunnusluku toimii hieman paremmin toimialojen välisessä vertailussa kuin quick ratio. Tunnusluku kuvaa quick ration tavoin yrityksen rahoituspuskuria vain tilinpäätöshetkellä. (Balance consulting 2017d.)

Kuvio 11. Current ratio

Yritysten arvot quick ration ja current ration suhteen ovat identtiset. Tämä johtuu varmasti siitä, että kyseisen alan yrityksillä ei ole vaihto-omaisuutta. Current ration viitteellisten ohjearvojen mukaan erinomaisen arvon alaraja on 2,5. Tämän vuoksi yritysten current ration arvot eivät ole yhtä erinomaisia kuin quick ration arvot, jonka erinomaisen alaraja on 1,5. Esimerkiksi yrityksen 3 arvot jäävät vain tyydyttävälle tasolle.

6 YHTEENVETO

Tutkimuksessa käytettyjen tunnuslukujen perusteella ei voida todeta, että lakimuutos olisi vaikuttanut kyseisten yritysten toimintaan ratkaisevasti. Kaksi tunnuslukua, sijoitetun pääoman tuotto ja suhteellinen velkaantuneisuus, joissa on kyse ulkopuolisesta rahoituksesta, antavat viitteitä lakimuutoksen hetkellisestä vaikutuksesta.

Maksuvalmiuden tunnusluvut quick ratio ja current ratio eivät viittaa lainkaan siihen, että lakimuutos olisi vaikuttanut yritysten maksuvalmiuteen. Mutta täytyy muistaa, että kyseessä on vain yhden päivän arvo ja maksuvalmius voi vaihdella suuresti tilikauden aikana. Koska kaikkien yritysten arvot ovat kuitenkin niin erinomaisia koko ajanjaksolla, voisi olettaa niillä olevan arvot kohdillaan päivästä riippumatta.

Kannattavuutta mittaavassa rahoitustuloksessa kahdella suurimmalla yrityksillä, Yrityksillä 5 ja 6, tulos on tasaista ja vakaata. Muiden yritysten tuloksissa näkyy sekä notkahduksia että hurjia nousuja. Aina kaikkiin tuloksiin, niin positiivisiin kuin negatiivisiin, löytyy syy. Mutta syytä Yrityksien 1 ja 4 laskeviin arvoihin voi vain arvailla, koska alan yrityksistä on niukasti tietoa saatavilla. Lakimuutos vaikuttaa kuitenkin tässä tilanteessa epätodennäköiseltä syytä. Positiivisiin tuloksiin, kuten Yritysten 2 ja 3 nousupiikkeihin, syyt kuitenkin löytyvät helposti. Näiden yritysten kohdalla kyse on ollut yhteistyösopimuksista ja asiakaspalvelun uudistamisesta.

Omavaraisuusasteen, joka mittaa yrityksen vakavaraisuutta, arvot noudattaa hyvin samaa linjaa rahoitustuloksen arvojen kanssa. Kahden suurimman ja vakaimman yrityksen, Yrityksien 5 ja 6, omavaraisuusasteet ovat erinomaisia koko ajanjakson ajan. Kummallakaan Yrityksistä 1 ja 4, joilla on laskevia arvoja rahoitustuloksessa, ei ole liioin hyvä omavaraisuusaste. Lakimuutos tuskin on tähänkään syynä, koska kummankaan yrityksen huonot arvot eivät ajoitu vain lakimuutoksen voimaan astumisen ajankohtaan. Yrityksillä 2 ja 3, joilla on rahoitustulokseen positiivisesti vaikuttaneita tapahtumia, omavaraisuusasteet ovat

nousseet tasaisesti vuosi vuodelta. Yrityksien arvot ovat hyvä esimerkki yrityksen rahoitusrakenteen kehityksestä oikeaan suuntaan.

Sijoitetun pääoman tuotossa ja suhteellisessa velkaantuneisuudessa on molemmissa kyse ulkopuolisesta rahoituksesta. Näiden kahden tunnusluvun arvoissa on viitteitä lakimuutoksen hetkellisestä vaikutuksesta.

Jokaisella yrityksellä sijoitetun pääoman tuotto on huonompi vuonna 2014 kuin vuonna 2013. Tämä viittaisi siihen, että lakimuutoksella voisi olla vaikutusta asiaan. Kun lakimuutos on astunut voimaan kesäkuussa 2013, vaikutukset ja seuraukset eivät välttämättä ole olleet nähtävissä vielä kyseisenä vuonna, vaan vasta seuraavana vuonna.

Suhteellinen velkaantuneisuus taas kertoo, että yhdellä yrityksellä velkahuippu on ollut vuonna 2013 ja muilla velat ovat nousseet vuodesta 2013 vuoteen 2014. Tämä viittaa vahvasti lakimuutoksen vaikutukseen. Yritykset ovat joutuneet turvautumaan lainarahoitukseen saadakseen pidettyä toimintansa kannattavana ja saadakseen kehiteltyä uusia toimintamuotoja.

Kun lakimuutos astui voimaan, alkoivat pikavippiyritykset kehittelemään ja tuomaan markkinoille uudenlaisia lainapalveluita. Koska laki korkokatosta koskee vain alle 2000 euron lainoja, yritykset rupesivat kiertämään pykälää tarjoamalla kuluttajille yli 2000 euron luottorajamallisia lainoja. (Lantti 2017.)

Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että asiakkaalle myönnetään yli 2000 euron luottoraja, joka tulkitaan kokonaisuudessaan lainaksi, vaikka asiakas nostaisi tililleen pienempiä summia. Useiden tällaisten tililuottojen todellinen vuosikorko on jopa yli 400 prosenttia. (Financer 2017.)

Kulutusluottojen määrä on noussut vuosien 2015-2017 aikana vauhdilla 13,5 miljardista eurosta ennätyselliseen 14,7 miljardiin euroon. Vuonna 2016 rekisteröitiin uusia maksuhäiriömerkintöjä 1,5 miljoonaa. Kaiken kaikkiaan maksuhäiriöisiä suomalaisia oli vuoden 2016 lopussa 370 000. (Taloussanomat 2017.)

Alan isoimpiin yrityksiin lakimuutoksella ei siis ole ollut suoranaista vaikutusta, ainakaan negatiivisessa mielessä. Lakimuutos pakotti yritykset kehittämään uusia toimintamuotoja ja palveluita, joiden merkittävinä seurauksena on ollut lainasummien suurentuminen ilman korkokattoa. Lakimuutoksen odotettiin auttavan kuluttajia välttämään ylivelkaantumista ja maksuvaikeuksia, mutta tililuottovelat ja maksuhäiriömerkinnät vain lisääntyivät. Lakimuutoksen vaikutus on ollut siis kaiken kaikkiaan odotusten vastainen. Pikavippiyritykset jatkoivat toimintaansa tarjoamalla kuluttajille entistä suurempia lainoja ja kuluttajat ovat velkaantuneet entisestään.

LÄHTEET

Alma talent 2018a. Tunnuslukuopas. Rahoitustulos. Viitattu 15.3.2018.
<https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/kannattavuus/rahoitustulos-ja-rahoitustulos-prosenti>

Alma talent 2018b. Tunnuslukuopas. Suhteellinen velkaantuneisuus. Viitattu 15.3.2018.
<https://www.almatalent.fi/tietopalvelut/tunnuslukuopas/vakavaraisuus/suhteellinen-velkaantuneisuus-prosenti>

Balance consulting 2017a. Tunnusluvut. Sijoitetun pääoman tuotto. Viitattu 15.10.2017.
http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/sijoitetun_paaoman_tuotto

Balance consulting 2017b. Tunnusluvut. Omavaraisuusaste. Viitattu 15.10.2017.
<http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/omavaraisuusaste>

Balance consulting 2017c. Tunnusluvut. Quick ratio. Viitattu 15.10.2017.
http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/quick_ratio

Balance consulting 2017d. Tunnusluvut. Current ratio. Viitattu 15.10.2017.
http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/current_ratio

Ferratum 2018. Pikavippihistoria. Viitattu 9.11.2018.
<https://www.ferratum.fi/yritys/pikavippi-historia>

Financer 2017. Pienlainoja koskeva lainsäädäntö. Viitattu 17.3.2018 ja 3.11.2018.
<https://financer.com/fi/pikavippi/pienlainoja-koskeva-lainsaadanto/>

Finder 2018. Yrityshaku. Viitattu 7.6.2018. <https://www.finder.fi/>

Finlex 2018. Tuloslaskelma- ja tasekaavat. Viitattu 8.11.2018.
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19971339>

Hirsjärvi, S & Remes, P. & Sajavaara, P. 2005. Tutki ja kirjoita. 11. uud. painos. Helsinki. Tammi.

Kaisanlahti, T. & Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2017. Tilinpäätöksen tulkinta. 5. uud. painos. Helsinki. Alma Talent.

Kallunki, J-P. 2014. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki. Talentum.

Laitinen, E & Luotonen, E. 1996. Mitä tilinpäätös kertoo? Vantaa. Taloustieto Oy.

Lantti 2017. Pikavippien korkokatto. Viitattu 16.4.2018 ja 3.11.2018.
<https://www.lantti.fi/pikavippien-korkokatto/>

Leppiniemi, J. & Kykkänen, T. 2015. Kirjanpito, tilinpäätös ja tilinpäätöksen tulkinta. 9. uud. painos. Helsinki. Talentum pro.

Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2009. Hyvä tilinpäätöskäytäntö. 6. uud. painos. Helsinki. WSOYpro Oy.

Lindfors, H. 2010. Kirjanpito käytännönläheisesti. 4. uud. painos. Helsinki. Helsingin seudun kauppakamari.

Pikavipit 2018. Uudet pikavipit. Viitattu 3.10.2018.
<https://www.pikavipit.fi/uudet-pikavipit/>

Pikavippivelho 2018. Kaikki pikavipit listattuna. Viitattu 16.4.2018.
<http://www.pikavippivelho.com/suomen-pikavipit-vertailussa/kaikki-pikavippiyriytykset-lista/>

Salmi, I. 2012. Mitä tilinpäätös kertoo? Helsinki. Edita.

Suomen tilintarkastajat 2017. Kuka tilintarkastuksen tekee? Viitattu 14.9.2017.
<https://www.suomentilintarkastajat.fi/tilintarkastus/kuka-tilintarkastuksen-tekee>

Taloussanommat 2017. Viitattu 3.11.2018. <https://www.is.fi/taloussanommat/art-2000005265744.html>

Taloussuomi 2018. Lainat. Viitattu 8.11.2018. <https://www.taloussuomi.fi/lainat-ja-vipit/kaikki-pikavipit-loytyvat-taalta>

Vippi 2018. Pikavippien historia. Viitattu 9.11.2018.

<https://www.vippi.fi/pikavippien-historia>

Voitto+ -cd.

Yle 2016. Artikkel. Viitattu 16.4.2018.

<https://yle.fi/aihe/artikkeli/2016/04/07/kalliit-pikavipit-eivat-kadonneet-vanhat-ongelmat-piilevat-nyt-uusissa>

Yritysten omat kotisivut 2018. Viitattu 7.6.2018.

